

Teplice 2020

Handout pro dílnu „Usmívej se, jsi v Teplicích“

22.5.2008

Zámecký klub, Teplice

OBSAH

Obsah	2
Impressum	2
Úvodem.....	4
Cíle	4
Status quo	5
Překážky v rozvoji města	5
Odrasový můstek: Na čem mohou Teplice začít stavět	6
Vize možného obrazu města	6
Lákadla, atrakce, prvky zahradního města	8
Budoucnost teplic – res publica	8
Nástroje.....	8
Možnosti podpory občanských struktur města	8
Občanský nesouhlas se záměrem vedení města.....	9
Priority a směr rozvoje	9
Změna mediálního obrazu města	9
Podpora lokálního patriotismu a vědomí o kořenech.....	9
Využití potenciálu občanské společnosti a NNO	9
Kulturní nabídka ve městě	9
Podpora konferenční turistiky a růstu společenského ruchu	10
Investice	10
Vizuální stránka města	10
Strategický plán přesahující město	10

IMPRESSUM

Teze, na nichž je obsah založen, a jednotlivé citáty padaly na veřejně přístupných seminářích *Evropské fondue pro Teplice* a *Salón Evropy*, konané od února do dubna 2008 v prostorách Zámeckého klubu v Teplicích. Citáty vyjadřují podstatu řečeného, nejsou stenografickým záznamem a jsou-li uvedeny v uvozovkách, byly řečníkem autorizovány.

Tento materiál vzniká za podpory Nadace Via a Fund for Civil Society.

Vydáno 22. 5. 2008 jako pracovní handout pro registrované účastníky dílny *Usmívej se, jsi v Teplicích*.

© PRO ARTE BEURONENSIS – Společnost pro obnovu kaple Gymnázia Teplice, o.s., 2008

Tento projekt je podpořen Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe a Nadací Via.

Trust for Civil Society
in Central & Eastern Europe

PRO ARTE
BEURONENSIS

ÚVODEM

Naší snahou je zahájit veřejnou diskuzi o tom, kam a jak se budou Teplice rozvíjet (co budou jejich priority).

Smyslem tohoto dokumentu je poskytnout účastníkům dílny „Usmívej se, jdi v Teplicích!“ přehled tezí, nápadů i kontroverzí, které padaly v předcházejících dvou seminářích.

Dokument je členěn na následující části:

- 1) Cíle
- 2) Status quo
- 3) Budoucnost Teplic – res publica
- 4) Priority a směr rozvoje

Snaží se tak na základě pojmenování toho, **kam chceme dospět**, a analýzy toho, **kde nyní stojíme**, najít směr, **kudy se vydat**. Míchá se v něm řada tezí – od zcela obecných poznatků, přes citáty s konkrétními návody a zkušenostmi odjinud, až po návrhy redaktora tohoto materiálu. Jde proto o **polotovár**, od kterého snad bude možné se odrazit při snaze o precizní, jasně vymezené, kvantifikovatelné a časově ohraničené cíle, které by měly být výstupem dílny „Usmívej se, jdi v Teplicích!“ (nebo by k nim alespoň mohlo být nakročeno).

CÍLE

Strategické cíle rozvoje města jsou už od počátku 90. let formulovány v příslušném dokumentu; ten však není volně dostupný na Internetu a není proto jasné, jaké priority město má. Vzhledem k tomu, že radnici vede nepřetržitě ODS, lze jistě očekávat, že stranický program pro komunální volby bude mít povahu formulace cílů rozvoje města. Nic takového (zvláště na www.odsteplice.cz) však dohledat běžně nejde.

Z obecných proklamací lze proto soudit, že město Teplice chce být:

- Moderním městem, které má (vedle klasických) v rámci širšího regionu jasné funkce: Věrné své tradici a pověsti chce být lázněmi, tedy centrem turistického, lázeňského a především konferenčního a společenského ruchu,
- I tak chce ale zůstat městem s vlastními obyvateli, věří, že rostoucí demografická statistika se nevyklučuje s lákavostí pro hosty.
- Teplice jsou si vědomy škod, které na nich a okolním kraji napáchal komunistický režim. Tyto škody, především ekologické, odrážející se v kvalitě života, chce napravovat a především pak předcházet podobným chybám v budoucnosti.
- V tom všem musí každé město čelit konkurenci jiných – žijeme v době vysoké mobility obyvatelstva a kosmopolitismu.

Teplice leží uprostřed ve všech ohledech propojené Evropy. Mají-li být lázeňským městem, pak musí obstát minimálně v celoevropské konkurenci. Srovnání Teplic nejen s Karlovými Varymi, ale i Meranem nebo Baden – Baden je proto nejenom relevantní, ale i nutné a nezbytné.

Jakub Mráček, v diskuzi

PŘEKÁŽKY V ROZVOJI MĚSTA

- Negativní demografický vývoj je nejen sociálním, ale i ekonomickým strašákem Teplic. Hrozí výrazný úbytek daňových poplatníků, kteří takto přispívají do městské kasy.

Negativní demografický vývoj není možné řešit pouhými „pobídkami“ (nabídnout kterýkoli volný pozemek ke stavbě uzavřené – byť v centru města – satelitní zástavby (Novosedlický svah ad.), ale takovým formováním Teplic, aby lidé tady měli důvod „zakořenit“. Kvalitní prostředí, dostatek kulturních, estetických, ale samozřejmě také pracovních podnětů a příležitostí takové obyvatel – patrioty přinese. Krátkodobě se demografická křivka sice zvrátí ve prospěch okolních vesnic a městeček, které prostor k jakékoli zástavbě dají; nikdy ale nebudou moct nabídnout prostředí a okolí, které bude nové obyvatel uspokojovat...

Teplice se t.č. potácejí v „bludném kruhu“:

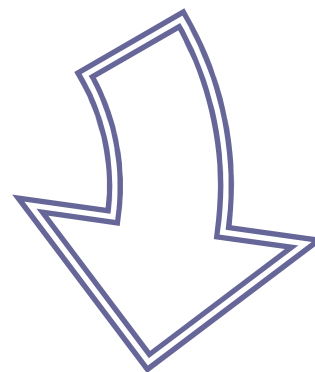
Teplice nenabízejí lákadla pro prominentní lázeňské a konferenční hosty.

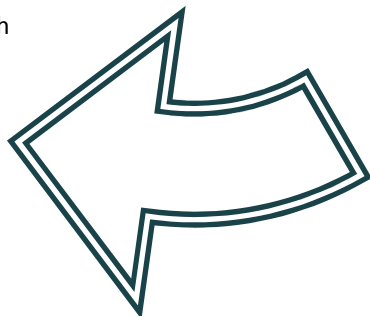
Do Teplic jezdí málo lidí, kongresy a konference se pořádají velmi sporadicky.

Není výrazně investováno do vybavení, atraktivních míst, propagace.

Město není atraktivní pro soukromé investory.

- Problematičnost vybočení z tohoto kruhu je posílena diskontinuitou v přirozeném historickém vývoji města. Jestliže v roce 1945 nuceně a de facto přes noc bylo 70% majitelů nemovitostí donuceno své domovy a majetky opustit, jestliže (např. na rozdíl od Karlových Varů) nebyl lázeňský charakter města za socialismu nijak podporován (ba naopak), není možné se problémům a stagnaci divit. Nicméně ani to nesmí být výmluva a nesmí být na toto donekonečna sváděn status quo města.
- Mediální obraz města je možná stále poznamenán realitou konce socialismu: Není možné tu dýchat, Teplice nejsou rekreační oblastí. Obranou je promyšlená marketingová strategie a prezentace města navenek.

ODRAZOVÝ MŮSTEK: NA ČEM MOHOU TEPLICE ZAČÍT STAVĚT

- Teplice mají výbornou polohu, ve „středu Evropy“, na dosah české (D8) i německé (A17) dálniční sítě. Leží blízko německých hranic, evropského železničního koridoru, který využívají vlaky EuroCity. Od Prahy s mezinárodním letištěm jsou vzdáleny 90 km.
- Nabízejí prostory pro kongresy a konference v reprezentativních prostorách Krušnohorského divadla s řadou restauračních prostor.
- Lokalita mezi Krušnými horami a Českým středohořím slibuje řadu příležitostí k výletům do okolí (Osek, Duchcov, Komáří vížka s lanovkou, Porta Bohemica v Českém středohoří, pískovcové skalní město v Tisé, památníky bitvy u Chlumce atd.)
- Genius loci města, který inspiroval řadu umělců i státníků.
- V dosahu zimní sportovní areál Bouřňák, golfové hřiště Barbora, do budoucna rekreační areál Milada (Tuchomyšl).
- To všechno jsou body, které už nyní činí z Teplic turisticky zajímavé místo. Proč jsou pak města, výrazně hůře vybavená, navštěvovaná mnohem lépe?

VIZE MOŽNÉHO OBRAZU MĚSTA

Nový statut by měl umožnit rozvoj moderního lázeňství a propojení města s lázněmi.

Ing. arch. Roman Koucký: Územní plán města Teplice (2003 – 2020)

- Propojení města s lázněmi čteme – podobně jako v jiných lázeňských městech – jako koncept zahradního města, jako klidové oázy. Jakkoli je tu vizuální stránka města zásadní, nemá být jediným kritériem: Tepličané musí své město jako lázeňské cítit, soukromý sektor musí tuto koncepci podpořit...
- „Živé“ centrum:
 - Obchody, restaurace, cukrárny a kavárny v centru, zvláště pak v pěších zónách
 - Klidové zóny v lázeňských oblastech (omezení osobní i nákladní dopravy)
 - Zámecká zahrada s novým „programem“ (Inscenace a happeningy (výtvarná hnutí a skupiny, divadelní soubory, setkání L. v. Beethovena a J. W. v. Goethe atd.), promenádní“ koncerty)
 - Botanická zahrada jako jedno ze zásadních lákadel. (Primátor J. Kubera: „Botanická zahrada připravuje velkou propagační akci.“)

Lázně však jsou určujícím charakterem a vždy zůstanou klíčem k Obrazu města Teplice. V tomto smyslu jsou také významným potenciálem města. Teplice mají statut lázeňského místa již od roku 1956. Tento statut je morálně i doslova zastaralý a je ve své podstatě omezením pro rozvoj oblasti lázní.

Ing. arch. Roman Koucký: Územní plán města Teplice (2003 – 2020)

- Nový lázeňský statut není podle primátora J. Kubery v tuto chvíli reálný, a to především díky pravidlům nastaveným Inspektorátem lázní a zřídela (Inspektorát lázní a zřídela je odborem Ministerstva zdravotnictví ČR. Nemá vlastní internetové stránky a nelze touto cestou dohledat další informace o jeho postojích, ale ani pravomocích.). Ten má podle primátora jediný cíl, a to zachovat prameny. To podle něj znamená pro město zásadní omezení. Přístup připodobňuje ekologickému extremismu.
- Primátor J. Kubera: „Teprve s pitným pramenem mají kolonády smysl – korzuje se tu s kalíšky.“
- Na příkladu Merana, která bylo roku 1836 označeno za lázně, ale teprve v roce 1933 zde byly objeveny radioaktivní léčebné prameny, je zřetelné, že lázeňské město neláká své hosty primárně na pitný pramen, ale na atmosféru a nabídku doplňkových aktivit.
- Primátor J. Kubera: „Zvažujeme obnovení kolonády pod divadlem.“

IMAGE MĚSTA

- Teplice mají zhotovené logo (ohodnocené na milion korun), minulé zastupitelstvo ho však neschválilo.
- Inspirace Meranem: Ludwig van Beethoven může být teplický „trade mark“. Možné aktivity:
 - Vypsání soutěže na filmový scénář nebo film o Teplicích,
 - Konference o L. v. Beethovenovi ad.

KVALITNÍ KULTURNÍ PROGRAM

- Kulturní nabídka je pro náročného diváka či posluchače nedostatečná. Ukazatelem může být i návštěvnost koncertů ZUŠ v Sanatoriu Beethoven německými hosty, kteří nemají nic jiného na výběr.
- Dům kultury odvádí dobrou dramaturgickou práci, ale nemá na zajištění kvalitního programu po celou sezónu dostatek prostředků. Vzhledem k tomu, že celá instituce je zavedená a po technické stránce dobře funguje, mělo by i relativně nepatrně navýšení rozpočtu pravděpodobně nepoměrně větší odraz v kvalitě a rozmanitosti nabídky.
- Kulturní nabídka nemusí být nutně jen záležitostí městské příspěvkové organizace. Přispět do ní mohou i majitelé kaváren a klubů, výstavních prostor atd. – především kvůli tomu, kvůli jasnému signálu, že město akce typu taneční večery nebo koncerty podporuje, je nutné zavést jasné grantové priority města a efektivnější systém přerozdělování těchto prostředků.
- Nesoustředit se pouze na Lázeňské slavnosti, připravit další důvody pro příjezd do města, např. zapojit Teplice do výletů po lázních, přitáhnout obdivovatele nějaké hvězdy apod.

LÁKADLA, ATRAKCE, PRVKY ZAHRADNÍHO MĚSTA

PARKY, VYHLÍDKY A FONTÁNY

- Primátor J. Kubera: „Vedeme boj o rybníky v Zámecké zahradě; rádi bychom je dostali do majetku města. Poté plánujeme investice cca 20 milionů do odbahnění. V rybnících by neměly být vysazeny ryby.“

Zámecká zahrada není a nesmí být považována za volnou přírodu. Má svou historickou hodnotu, základ, původ, který je nutné znát.

Dr. Bohuslava Chleborádová, v diskusi

- Vyhlídky - Primátor J. Kubera: „Postupně je opravujeme.“
- Na počátku 20. století Teplice využívali svého jedinečného terénního umístění; bylo možné navštívit řadu vyhlídek: Štěpánská vyhlídka (dnes ne zvlášť upravené návrší mezi Mlýnskou, Šanovem a Proseticemi), Špitálský vrch (dnes Letná; žádná z vyhlídek není udržována), Doubravská hora (taktéž neudržována jako vyhlídka), Roosveltova výšina (zastavěna), vyhlídka od pomníku H. Kudliča na Nové Vsi (opuštěno, neznačeno) ad.
- Udržovanou vyhlídkou se rozumí místo zanesené do mapy města (explicitně jako vyhlídkový bod), nejlépe součástí nějaké naučné stezky nebo turistické trasy, s popisem výhledu, s bezpečnostním zajištěním (zábradlí atd.) a pro všechny použitelnou přístupovou cestou.
- Primátor Kubera: „Fontány staví/opravují sponzoři.“

BUDOUCNOST TEPLIC – RES PUBLICA

NÁSTROJE

- Město má definovány základní regulativy, kterými svůj rozvoj může směřovat. Tím nejzákladnějším – a také jediným, který je formulován jako závazný – jsou hranice zastavitelného území v Územním plánu města Teplice.
- Co může radnice dělat se soukromým vlastníkem nemovitosti (pozemku, stavby), který svým konáním brzdí nebo hatí vizi lázeňského obrazu Teplic? (příklad objektu v Mlýnské ulici)
- Podklad pro vize: Existuje strukturovaný model rozvoje kraje ROP.

MOŽNOSTI PODPORY OBČANSKÝCH STRUKTUR MĚSTA

Na obou seminářích vznikl spor o koncepci, jak finančně podporovat občanské aktivity.

POLITICKÝ MODEL

Rozhodování podléhá pouze úzkému a výhradně na základě politického klíče určeného okruhu lidí. Vedle prostoru na podezření z korupce tu vzniká i druhý nežádoucí efekt: hrozí, že nebudou vybrány ty projekty, které jsou nejlepší, ale ty, na něž příslušní zastupitelé náhodou narazili a něco o ní vědí. Přístup současné Rady města Teplice „Nejprve ukažte, co umíte, a pak žádejte,“ je v pořádku – ovšem s výhradou, že míra přínosu pro město je hodnocena výhradně individuálním pohledem zmíněných radních. Tento model je funkční a obecně obhajitelný, budou-li existovat veřejně přístupná kritéria hodnocení přínosu organizací městu a stanoveny limity pro získání dotace.

KOMISIONÁLNÍ MODEL

Komisionální model staví na politickou reprezentací vybraném grémiu expertů na danou oblast.

MODEL POVĚŘENÉ „PROJEKTOVÉ AGENTURY“

Město zřídí agenturu, která je plně profesionální. Vedle toho, že se po krátké době subvencí sama financuje administrováním nadačních a evropských grantů, vyhlašuje a řídí městské dotace.

OBČANSKÝ NESOUHLAS SE ZÁMĚREM VEDENÍ MĚSTA

- Mandát něco měnit má obecní zastupitelstvo a úřednický aparát spolu s odborníky a experty.
- Pokud vznikne petice, měly by následovat expertní posudky, a pak zastupitelé musí udělat rozhodnutí. Nepoužívat výmluvu Co by tomu řekli lidi... Naproti tomu skupinka 2-3 lidí se nemůže tvářit jako veřejnost, která mluví jménem všech.

PRIORITY A SMĚR ROZVOJE

ZMĚNA MEDIÁLNÍHO OBRAZU MĚSTA

- Zkušenostní marketing a reference
 - Setkání českého a německého prezidenta v roce 2007
 - Kongresy konané v Teplicích v posledních několika letech
- Proč běžný Čech neví, co Teplice nabízejí (jako to ví o Karlových Varech, Jindřichově Hradci)?

PODPORA LOKÁLNÍHO PATRIOTISMU A VĚDOMÍ O KOŘENECH

- Teplice jsou jediné město svého významu, které nemá knižně vydanou vlastní historii. Nejen, že jde o ostudu, ale její absence brání i hlubšímu vztahu samotných občanů (a potažmo i návštěvníků) k Teplicím jako takovým.
- Např. Kniha Srdečné pozdravy z města a okolí – p. Vengrynský, Dr. Budínská, Slavné vily Ústeckého kraje. Podpora takových projektů může být i nákupem určitého množství výtisků, oslovením kvalitního autora.

VYUŽITÍ POTENCIÁLU OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI A NNO

- Řadu zmíněných akcí, dlouhodobých aktivit i investic je možné uskutečnit bez přímé účasti města (prostřednictvím neziskových organizací, spolků, soukromých osob), ale nezbytně s jeho podporou.
- Systém podpory primárně nespočívá ve finančních subvencích, ale v razení jednotné vize.

KULTURNÍ NABÍDKA VE MĚSTĚ

- Primátor J. Kubera: „Filharmonie je ekonomicky náročná, město jí přesto financuje, protože si uvědomuje její kulturní a propagační přínos.“
- Primátor Kubera: „O stálou činoherní scénu není zájem, nenajde si to své publikum.“

Chtějí-li Teplice hrát významnou roli specializovaného centra v rámci kraje a možná i širšího regionu, musejí mít odvahu podporovat a realizovat projekty, které jsou v této oblasti netypické. Je třeba mít na paměti, že cílovou skupinou není cca 52 000 obyvatel Teplic, ale mnohem širší a rozmanitější klientela (tak, jak se tomu již dnes děje na příkladu ZLS).

Jakub Mráček, z diskuze

- Lázeňské slavnosti – pochvala za takovou akci, ale je osamocená, nic nepropaguje, nijak neláká navštívit město po zbytek roku znova.
- Plnohodnotně není využíván prostor za zámkem.

PODPORA KONFERENCEČNÍ TURISTIKY A RŮSTU SPOLEČENSKÉHO RUCHU

- Teplice disponují výtečným zázemím ke konferencím (Krušnohorské divadlo a kulturní dům); k tomuto účelu však prozatím slouží 3 až 5x ročně. Hostům však chybí dostatečná ubytovací kapacita.
- „Dejme si jako úkol, že v příštím roce zde bude 10 konferencí.“

INVESTICE

- Oslovit lokální investory a nabídnout jim oblasti financování, které jsou vhodné pro město.
- Strukturování investic z městského rozpočtu směrem k větší kvalitě života a lázeňské konkurenceschopnosti Teplic

VIZUÁLNÍ STRÁNKA MĚSTA

- Motivace majitelů nemovitostí k zlepšení vzhledu domů?
- Čistota města: Účastníci seminářů sdělovali pocity, že Teplice jsou špinavé; primátor kontroval, že úklid ročně stojí 78 miliónů. O bílém týdnu bylo odvezeno 400 tun odpadu.

STRATEGICKÝ PLÁN PŘESAHOJÍCÍ MĚSTO

- Teplice sousedí s mnoha dalšími obcemi. Má-li být Teplicko místem příjemného života a lákadlem pro hosty, musí se rozvíjet v jisté kooperaci (nebo lépe synergii). To vyžaduje strategický plán rozvoje (jakýsi územní plán širšího celku), formulaci priorit a scénář jejich naplňování.
- Příkladem může být strategie města Merano: Společná regionální marketingová strategie pro turismus – Süd Tirol (<http://www.suedtirol.info/>)
- Dalším příkladem může být letiště Baden Airpark (<http://www.badenairpark.de/>)
- Tématy pro strategický plán může být:
 - Problém satelitní zástavby
 - Hranice zastavitelného území
 - Vybavenost využívaná občany z okolních obcí (rekreační plochy atd.)
 - Společná turistická prezentace
 - Širší dopravní strategie